


**NAPREDNE
OBČINE
SLOVENIJE** 
Lokalnim
skupnostim
prijazni
proračuni



**Ajdovščina – pilotna občina v projektu
*Napredne občine Slovenije: lokalnim skupnostim
prijazni proračuni***

Gradivo za sejo občinskih odborov, junij 2017

Gradivo pripravili:
Renata Karba in Gaja Breclj
Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

UMANO  **TERA**
Slovenska fundacija za trajnostni razvoj





Predstavitev projekta

Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj v letih 2016 in 2017 izvaja projekt *Napredne občine Slovenije: lokalnim skupnostim prijazni proračuni*. **Namen projekta je podpreti lokalne skupnosti pri prehodu v zeleno, z viri gospodarno in konkurenčno nizkoogljično gospodarstvo in trajnostno družbo z zeleno reformo občinskih proračunov.**

Zelena proračunska reforma (ZPR) je horizontalni ukrep, ki obsega prilagoditev javnofinančnih postavk, bodisi na prihodkovni ali odhodkovni strani, z upoštevanjem merila trajnosti. ZPR lahko spodbudi učinkovitejšo rabo virov v lokalnem okolju; zmanjša (kolateralne) negativne učinke - npr. na zdravje ljudi; poveča konkurenčnost gospodarstva; spodbudi inovativnost in prehod na zeleno, krožno gospodarstvo; poveča zaposlenost; krepí dobro upravljanje, skladnost politik in delovanje v javnem interesu. Zelena proračunska reforma doseže svoj polni učinek, če je vpeta v razvojne cilje in strategije ter je dolgoročno skladna s cilji drugih politik.

V številnih lokalnih okoljih v Sloveniji sta prisotna družbeni zagon in politična volja za trajnostne reforme. **Eno takšnih naprednih lokalnih okolij je občina Ajdovščina**, ki orje ledino na področju prilagajanja na podnebne spremembe, politično in upravno vodstvo občine pa je tudi naklonjeno participatornim procesom. Zato občina Ajdovščina v Umanoterinem projektu *Napredne občine Slovenije: lokalnim skupnostim prijazni proračuni* nastopa kot pilotna lokalna skupnost.

Ozelenitev večjega števila občinskih proračunov, h kateremu bi lahko pripomogel pilotni projekt in njegovi rezultati, bi na državni ravni prinesla pomembne učinke na področjih, kot so zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov, prilagajanje na podnebne spremembe, zmanjšanje uvozne odvisnosti (energija, hrana, surovine), povečanje konkurenčnosti gospodarstva in zmanjšanje nezaposlenosti ter s tem prispevala k splošni blaginji.

Projektne aktivnosti

Kampanja na nacionalni ravni za promocijo koncepta ZPR, ki vključuje analizo stanja in predstavitev dobrih praks, delo s pristojnimi državnimi organi (Ministrstvo za finance) in deležniki za vzpostavitev podpornega sistema na nacionalni ravni za ozelenjevanje državnega in občinskih proračunov, izvedbo nacionalnega posveta ter promocijo koncepta ozelenjevanja občinskega proračuna.

Pilotni projekt v Občini Ajdovščina, ki vključuje sodelovanje v procesu priprave proračuna 2017 ter v procesu nastajanja strategije razvoja občine, oblikovanje predlogov ozelenitve občinskega proračuna, sodelovanje z ekipo na občini pri izvajanju aktivnosti ter predstavitev izbranih rešitev javnosti.

Priročnik in priporočila ter diseminacija. Ta sklop zajema pripravo priročnika za ozelenjevanje občinskega proračuna ter pripravo priporočil za izboljšanje predpisov v podporo ozelenjevanja občinskega proračuna in odstranitev ovir, ki niso v pristojnosti občine.

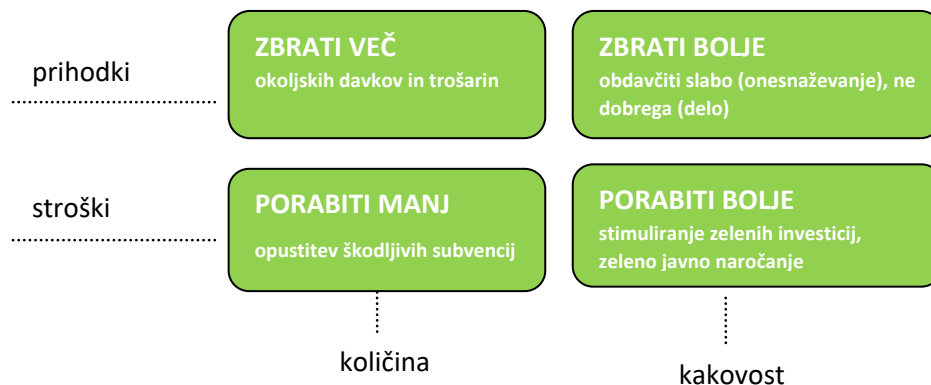
Trajanje: Projekt traja od 1. septembra 2016 do 31. oktobra 2017.

Več informacij: Gaja Breclj, gaja@umanotera.org, www.umanotera.org.

O zeleni proračunski reformi

Koncept zelene proračunske reforme (ZPR) je načeloma enostaven. Pomeni **prilagoditev prihodkov in odhodkov proračuna tako, da slednji podpira okoljsko vzdržen razvoj**: spodbuja zmanjšanje rabe energije in surovin ter rabo obnovljivih virov, po drugi strani pa kaznuje onesnaževanje s škodljivimi izpusti in pretirano rabo naravnih virov. Na prihodkovni strani proračuna se v ta namen prilagodi davčni sistem (vzpostavitev okoljskih dajatev za onesnaževanje in porabo virov), na odhodkovni strani pa se vzpostavi sistem podpor za razvoj zelenega gospodarstva in ukinejo se okolju škodljive subvencije.

Celovita zelena proračunska reforma temelji na štirih strategijah:



ZAKAJ POTREBUJEMO ZELENO PRORAČUNSKO REFORMO?

Okoljski imperativ

Argumentacija za izvajanje ZPR se začne s **potrebo po varovanju okolja oziroma ohranjanju njegovega dobrega stanja**, ki izhaja iz odgovornosti do prihodnjih generacij. Nameni ZPR so preprečevanje nevarnih podnebnih sprememb, zmanjšanje proizvodnje odpadkov in količine odloženih odpadkov, zmanjšanje onesnaženja zraka, preprečevanje izpustov kemikalij v tla in vode ter omejitev porabe virov na raven, ki je glede na znanstvena spoznanja vzdržna.

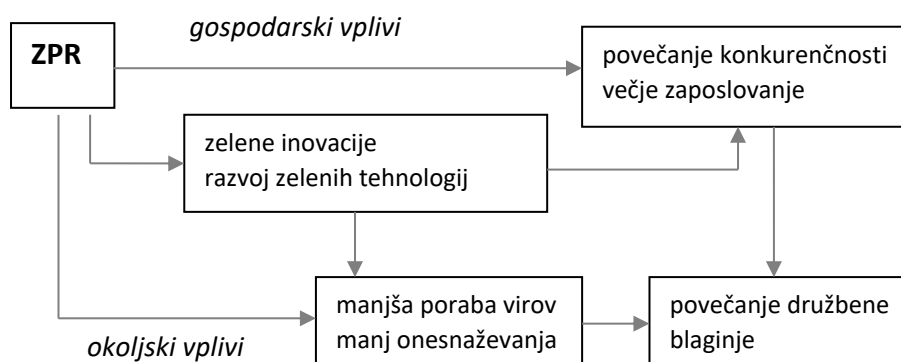
Ekonomska utemeljitev zelene proračunske reforme

Edina verodostojna možnost za uspešnost evropskega gospodarstva v prihodnosti je njegova ozelenitev (razogljičenje, gospodarnost z viri) in odličnost v eko-inovacijah. Javno-finančni instrumenti v primerjavi s klasično zakonodajo in tehnološkimi standardi niso samo učinkovitejši za ozelenitev gospodarstva, ampak so pogosto tudi cenejši za podjetja. S spodbujanjem učinkovitejše rabe virov ustvarjajo prihranke ter izboljšujejo ekonomsko učinkovitost podjetij. Okoljske dajatve spodbujajo stalne izboljšave.

Socialni učinki – vpliv na zaposlovanje

Zelena proračunska reforma (na državni ravni) je še posebej zanimiva zaradi t. i. **dvojne dividende, ki pomeni izboljšanje stanja okolja ob dodatnem pozitivnem učinku – rasti zaposlovanja**. Prihodke, ki jih država ustvari z okoljskimi davki, in prihranke, ki jih ustvari z ukinitvijo okolju škodljivih subvencij, lahko preusmeri v zmanjšanje davčne obremenitve dela in ustvari pozitivne učinke na rast zaposlovanja.

Okoljski, gospodarski in socialni učinki ZPR:



Dosedanji projektni rezultati:

Kampanja na nacionalni ravni

Poročilo o uporabi proračunskih mehanizmov za podporo prehodu v nizkoogljično in krožno gospodarstvo: **Zelena proračunska reforma: politično in zakonodajno ozadje ter primeri iz drugih držav** (marec 2017)

(vključuje tudi dobro prakso na lokalni ravni – Podnebni program in zeleno javno naročanje mesta Dunaj)



Pilotni projekt v Občini Ajdovščina

- Vključitev v javno razpravo o osnutkih proračunov Občine Ajdovščina za leti 2017 in 2018 (november 2016)
- Izvedba delavnic za mlade o zelenih delovnih mestih in trajnostni potrošnji v sodelovanju z Ljudsko univerzo Ajdovščina in Inštitutom za mladinsko politiko (marec, april 2017)
- Priprava priporočil v zvezi s poslovno cono »Pod železnico« (komunalni prispevek) (april 2017)
- Priprava priporočil v zvezi z javnimi razpisi Občine Ajdovščina (junij 2017 – v pripravi)
- Vključitev v javno razpravo o Predlogu strategije razvoja občine Ajdovščine do 2030 (junij 2017 – v pripravi)

Vsebinski poudarki priporočil: ozelenitev občinske uprave (zelena pisarna); povečanje energetske in prehranske samooskrbnosti; trajnostna raba prostora kot pomembnega življenjskega vira lokalne skupnosti; zeleno gospodarstvo; socialna kohezija; ohranjanje visoke stopnje kakovosti lokalnega okolja (zrak, voda, tla, biotska raznovrstnost); odpornost na podnebne spremembe.

Umanotera promovira projekte in aktivnosti občine Ajdovščina

Opis dobre prakse *Ukrepi prilagajanja na podnebne spremembe v občini Ajdovščina*

Slovenija znižuje CO2: dobre prakse, Katalog 2015

Opis dobre prakse na [spletni strani](#) in v [katalogu dobrih praks](#) in na [zemljevidu dobrih praks](#)

Sporočila za javnost:

- *Podnebnih sprememb se ne da na hitro zaustaviti. Prilagajanje je neizogibno. Čim prej, tem bolje* ([povezava](#)), 7. julij 2016
- *Participativni proračun v vsako slovensko občino* ([povezava](#)), 11. november 2016
- *Izšel je nov katalog navdihujočih dobrih praks zniževanja izpustov CO2* ([povezava](#)), 8. december 2015

Kliping:

24.07.2016	Siol.net	V Ajdovščini se prilagajajo podnebnim spremembam: sadijo okro in sladki krompir
24.07.2016	STA	Ajdovščina vodilna občina na področju prilagajanja podnebnim spremembam
9.07.2016	Delo	Posledic dosedanjih emisij še nismo občutili
26.07.2016	Občina Ajdovščina	Ajdovščina se najbolje prilagaja podnebnim spremembam
27.07.2016	Radio Robin	Ajdovščina vodilna občina na področju prilagajanja podnebnim spremembam
28.07.2016	Lokalne Ajdovščina	Ajdovščina, vodilna slovenska občina na področju prilagajanja podnebnim spremembam
18.07.2016	MOP	Projekt Slovenija znižuje CO2: dobre prakse – Prilagajanje na podnebne spremembe
18.07.2016	Mreža za prostor	Projekt Slovenija znižuje CO2: dobre prakse – Prilagajanje na podnebne spremembe
14.11.2016	Pozitivke	Participativni proračun v vsako slovensko občino
3.04.2017	Radio Robin	O zelenih delovnih mestih v Občini Ajdovščina
26.04.2017	MojaObčina.si Ajdovščina	<u>Ajdovska mladina o razvoju lokalne skupnosti in zelenih delovnih mestih</u>
22.05.2017	Mlad.si	Kaj odlikuje mlade na trgu dela?
26.04.2017	Lokalne Ajdovščina	Ajdovska mladina o razvoju lokalne skupnosti in zelenih delovnih mestih
28.04.2017	Časopis Latnik	Ajdovska mladina o razvoju lokalne skupnosti in zelenih delovnih mestih
22.05.2017	Občina Ajdovščina	Ajdovščina je pilotna občina v projektu Napredne občine Slovenije – ozelenjevanje občinskega proračuna
26.05.2017	Časopis Latnik	Ozelenjevanje občinskega proračuna
8.12.2015	Skupnost občin Slovenije	Nov katalog dobrih praks zniževanja izpustov CO2
9.12.2015	Naš Stik	Nov katalog dobrih praks zniževanja izpustov CO2
22.12.2015	Energija doma	Umanotera izdala nov katalog dobrih praks zniževanja izpustov CO2